

බිංගිරිය ටැම්පිට විහාරයේ වාස්තු විද්‍යාත්මක අගය

පී.එම්.අච්චි උමේෂා පතිරාජ, ආර්.ජයමිණි දිල්ලාසි, ජී.එම්. සරිත් ප්‍රබුද්ධ*

වයඹ පලාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ බිංගිරිය ග්‍රාමසේවා වසම තුළ පිහිටා ඇති බිංගිරිය දේවගිරි විහාරයට අයත් බිංගිරිය ටැම්පිට විහාරය සතු වාස්තු විද්‍යාත්මක අගය හා මෙම ටැම්පිට විහාරයේ ඇති විශේෂත්වය ගැන ජනතාවගේ අවධානය යොමු කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වේ. ජනප්‍රවාද අනුව දෙවනපෑතිස් රජ දවස ඉදි වූවා යැයි සැලකෙන දේවගිරි විහාරය ටැම්පිට විහාර සංකල්පය අනුගමනය කරමින් ඉදිවන්නේ කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ (1747-1781) සමයේ ය. බිංගිරිය ටැම්පිට විහාරය විශේෂත්වය වන්නේ දැනට ලංකාවේ ඇති උසින් හා විශාලත්වයෙන් වැඩිම ටැම්පිට විහාරය වේ. වාස්තු විද්‍යාත්මක ශෛලිය විමසා බලන විට මෙය දෙමහල් ටැම්පිට විහාරයකින උස් පාදම ආයත වතුරසුකාර වන අතර ගල්කණු 24ක් උපයෝගී කරගෙන ඇතන පහත මාලය රැස්වීම් ශාලාව මෙන්ම පොහොය ගෙය වශයෙන් දළ ඉහළ මාලය ගර්භ ගෘහය ලෙසින් ද භාවිතා කර ඇත. උඩ මාලයේ වහලය මහනුවර යුගයේ සම්ප්‍රදානුගත පළ හතරේ වහලය දළ බිම් මහලේ වහලය තනි වහලක් ලෙස හතර පැත්තට ද නිර්මිත යන වහලය පෙති උළුවලින් සෙවිලි කර ඇත. උඩු මහලට ඇතුළු වීමට පියගැට පේළි දෙක බීරළු රටා සමග දැවයෙන් නිර්මිත ය.

ප්‍රතිමා ගෘහයේ ඇතුළු පැත්ත හා පිට පැත්ත සිතුවම් වලින් අලංකාර කර ඇත. ප්‍රධාන පිවිසුම් දොරටුව ඇති බිත්තිය මකර තොරණකින් අලංකාර වේ. මෙහි සිතුවම් බොහෝමයක් බුද්ධ චරිතය හා සම්බන්ධ වන අතර, බුද්ධ ප්‍රතිමාවට අමතරව දේව ප්‍රතිමා ද ප්‍රතිමා ගෘහය තුළ ඇත. ටැම්පිට විහාර ඉදිකිරීමේ අමුද්‍රව්‍ය අතර මූලික අමුද්‍රව්‍ය දැව වේ. මෙහි කැටයම් කරන ලද දැව කණු 20කි. කැටයම් කරන ලද පරාල 70කි. පේකඩ මත මල් කැටයම් ඇති අතර පනේල කැටයම් ජ්‍යාමිතික සැරසිලි මල් මෝස්තර හා සත්ත්ව මෝස්තර වලින් අලංකාර කර ඇත. මෙම කැටයම් අතර ස්වාභාවික නිර්මාණ වලට ද අවධානය යොමුකර ඇත. මෙම ටැම්පිට විහාරය පුරාවිද්‍යාත්මක වශයෙන් වැදගත් වන්නේ, මෙහි ඇති සිතුවම් හා කැටයම් දැව තාක්ෂණය උපයෝගී කර ගෙන දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ලෙස නිර්මිත බැවිනි. ලංකාවේ ඇති උසින් හා විශාලත්වයෙන් වැඩිම ටැම්පිට විහාරය නිසා ජනතා අවධානය ලක්වීම වැදගත් වේ. මෙහි ඉදිරි පැවැත්ම සඳහා බිතු සිතුවම්, වියන් සිතුවම් හා දැව දිරා නොයන පරිදි සංරක්ෂණය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

ප්‍රමුඛ පද:- බිංගිරිය ටැම්පිට විහාරය, වාස්තු විද්‍යාව, දැව තාක්ෂණය, ප්‍රතිමා ගෘහය, කැටයම්

* පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය achiniumesha04gmail.com/ jayaminidilrukshi1994@gmail.com/ sariprabuddha@gmail.com